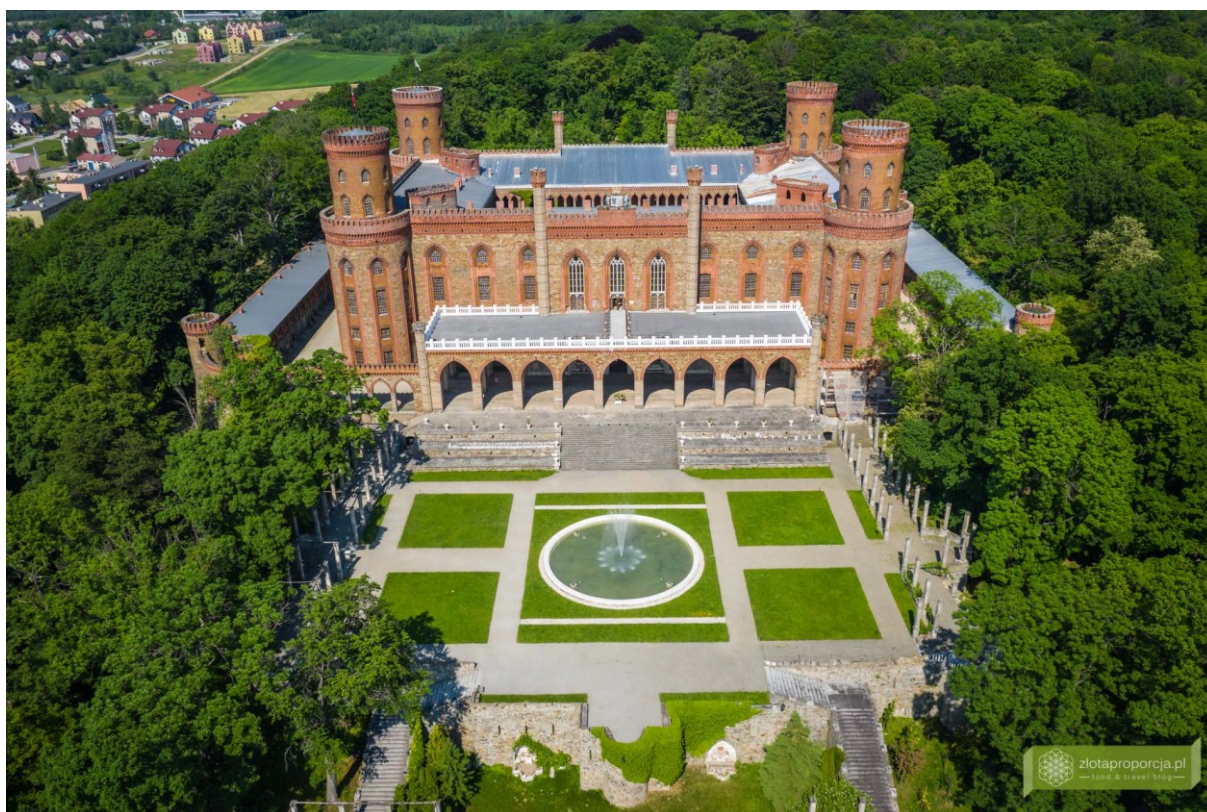

RAPORT Z KONSULTACJI ZAPROPONOWANYCH ROZWIĄZAŃ Z OSOBAMI ZE SZCZEGÓLNYMI POTRZEBAMI, W TYM Z OSOBAMI Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

Pałac Marianny Orańskiej w Kamieńcu Ząbkowickim

Wykonawca analizy:

Instytut Badawczy IPC Sp. z o.o.
Ul. Ostrowskiego 9,
53-238 Wrocław

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	3
PRZEDMIOT KONSULTACJI.....	4
CEL KONSULTACJI	8
METODYKA PROWADZONYCH KONSULTACJI.....	9
KALENDARIUM KONSULTACJI	10
ZAKRES AKCJI INFORMUJĄCEJ O KONSULTACJACH.....	11
UWAGI WNIESIONE PODCZAS KONSULTACJI.....	14
PROPONOWANE ZMIANY WYNIKAJĄCE Z PROCESU KONSULTACYJNEGO	18
PODSUMOWANIE.....	20
ZAŁĄCZNIKI	22

WPROWADZENIE

Instytut Badawczy IPC Sp. z o.o. przeprowadził konsultacje społeczne mające na celu włączenie osób z niepełnosprawnościami i osób ze szczególnymi potrzebami, a także organizacji pozarządowych działających na rzecz tych osób w proces budowania koncepcji przygotowania oraz realizacji projektu inwestycyjnego pn. **„Rewaloryzacja dla potrzeb kulturalno-edukacyjnych zdegradowanych i niedostępnych części pomnika historii Pałacu Marianny Orańskiej w Kamieńcu Ząbkowickim”**.

Inwestycja zakłada nie tylko modernizację i adaptację wybranych części zabytkowego obiektu do nowych funkcji kulturalnych i edukacyjnych, ale także poprawę dostępności przestrzeni dla osób z niepełnosprawnościami, z poszanowaniem unikalnych walorów historycznych pałacu. W związku z tym istotnym elementem procesu planowania była otwarta debata społeczna, umożliwiająca zebranie opinii, oczekiwań oraz uwag mieszkańców i użytkowników obiektu.

Przeprowadzone konsultacje miały charakter otwarty, partycypacyjny i wieloetapowy. Stanowiły one nie tylko narzędzie diagnozy potrzeb, ale także ważny etap budowania współodpowiedzialności społecznej za rozwój lokalnego dziedzictwa. Głosy uczestników konsultacji zostały uwzględnione w procesie projektowania i pozwoliły na lepsze dopasowanie planowanych działań do oczekiwań i możliwości różnych grup odbiorców.

Dostępność kultury to dziś nie tylko kwestia infrastruktury, ale przede wszystkim wyraz świadomego dążenia do równości i otwartości. Dlatego zapewnienie odpowiednich udogodnień oraz włączenie grup narażonych na wykluczenie w proces projektowania przestrzeni publicznych i instytucji kultury ma kluczowe znaczenie dla budowania inkluzywnego, nowoczesnego społeczeństwa.

PRZEDMIOT KONSULTACJI

Przedmiotem konsultacji społecznych był projekt przebudowy i remontu pałacu Marianny Orańskiej w Kamieńcu Ząbkowickim wraz z udostępnieniem obiektu dla osób z niepełnosprawnościami dla potrzeb kulturalno-edukacyjnych w ramach zadania pn.: **„Rewaloryzacja dla potrzeb kulturalno-edukacyjnych zdegradowanych i niedostępnych części pomnika historii pałacu Marianny Orańskiej w Kamieńcu Ząbkowickim”** przygotowywany w ramach programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027, Działanie FENX.07.01 Infrastruktura kultury i turystyki kulturowej, Obszar 2: Ochrona i podniesienie atrakcyjności turystycznej obiektów dziedzictwa kulturowego.

1.1. Opis instytucji kultury – Pałac Marianny Orańskiej w Kamieńcu Ząbkowickim

Pałac Marianny Orańskiej w Kamieńcu Ząbkowickim to jedno z najcenniejszych założeń rezydencjonalnych Dolnego Śląska i zarazem pomnik historii o wyjątkowych walorach architektonicznych, historycznych i krajobrazowych. Obiekt ten, wybudowany w XIX wieku z inicjatywy Marianny Orańskiej według projektu wybitnego architekta Karla Friedricha Schinkla i jego ucznia Ferdinanda Martiusa, stanowi przykład neogotyckiej rezydencji o charakterze pałacowo-parkowym, malowniczo wkomponowanej w naturalny krajobraz Pogórza Sudeckiego.

Współcześnie pałac pełni funkcję instytucji kultury, będąc miejscem realizacji działań o charakterze kulturalnym, edukacyjnym i turystycznym. Dzięki prowadzonym pracom rewitalizacyjnym oraz zaangażowaniu lokalnych władz i społeczności, obiekt zyskał nowe życie i podejmuje starania, by stać się jednym z kluczowych punktów na mapie turystycznej regionu.

Instytucja rozwija swoją ofertę w oparciu o dziedzictwo historyczne i kulturowe, organizując m.in. wystawy, koncerty, spotkania tematyczne oraz wydarzenia plenerowe. Duży nacisk kładziony jest na działalność edukacyjną skierowaną do dzieci i młodzieży, jak również na promowanie lokalnej tożsamości i historii.

Dzięki unikalnemu charakterowi przestrzeni, a także bogatej historii miejsca, Pałac Marianny Orańskiej stanowi nie tylko atrakcję turystyczną, ale może stanowić ważny ośrodek integracji społecznej i kulturalnej. Jego dalszy rozwój i otwarcie na nowe funkcje mają na celu wzmocnienie roli instytucji jako centrum życia kulturalnego regionu, przy jednoczesnym zachowaniu i pielęgnowaniu jego zabytkowego dziedzictwa¹.

¹ <https://zabytek.pl/pl/obiekty/kamieniec-zabkowicki-zespol-architektoniczno-krajobrazowy-> (dostęp 21.07.2025)

W ramach konsultacji poruszono następujące aspekty:

A) ZAKRES RZECZOWY INWESTYCJI (DZIAŁANIA INFRASTRUKTURALNE)

Przedmiotem opracowania jest remont konserwatorski i przebudowa budynku dawnego pałacu Marianny Orańskiej w Kamieńcu Ząbkowickim na cele kulturalno-edukacyjne wraz z udostępnieniem obiektu dla osób z niepełnosprawnościami. Obecnie w obiekcie znajdują się sale wystawiennicze z zapleczeniami, pomieszczenia administracyjne oraz pomieszczenia sanitarne i pomocnicze.

Na zakres projektu, którym objęta jest część pałacu składają się:

- parter obiektu po przystosowaniu i udostępnieniu dla osób z niepełnosprawnościami zostanie przeznaczony na wystawy stałe i czasowe wraz z pomieszczeniami pomocniczymi;
- piętro pierwsze obiektu utrzyma swój dotychczasowy techniczny charakter;
- piętro drugie po przystosowaniu i udostępnieniu dla osób z niepełnosprawnościami zostanie przeznaczone na sale wystawiennicze oraz pomieszczenia administracji pałacu wraz z funkcjami uzupełniającymi, w tym kawiarnią dla obsługi ruchu turystycznego;
- piętro trzecie zostanie udostępnione jedynie w zakresie korytarzy łączących klatki schodowe;
- na poddaszu obiektu zostaną wydzielone nowe pomieszczenia wentylatori;
- na dachu projektuje się wykonanie platformy widokowej dla zwiedzających, natomiast na niedostępnych połaciach dachu wykonane zostaną panele fotowoltaiczne.

Projektowane prace korzystnie wpłyną na funkcjonowanie obiektu, poprawią stan techniczny budynku, zabezpieczą go przed wdzieraniem się wody z opadów atmosferycznych, poprawią komfort jego użytkowania oraz przede wszystkim zabezpieczą zabytkową tkankę przed dalszą degradacją. W wyniku planowanych prac obiekt zostanie (tam, gdzie to możliwe i konieczne) przywrócony do pierwotnego wyglądu. Wszelkie ingerencje w oryginalną substancję zabytku zostaną ograniczone do niezbędnego minimum. Obiekt zachowa swoją historyczną formę oraz odzyska utraconą estetykę poprzez zaplanowane działania remontowe elewacji, rekonstrukcję sklepień oraz detali historycznych stolarek okiennych i drzwiowych.

Główne działania projektowe obejmują:

- udostępnienie i przystosowanie obiektu dla osób z niepełnosprawnościami poprzez montaż platform oraz windy;
- udostępnienie dawnych pomieszczeń pałacowych dla celów edukacyjno wystawienniczych;
- zapewnienie bezpieczeństwa przeciwpożarowego obiektu, zapewnienie warunków do ewakuacji i prowadzenia działań ratowniczych;
- przystosowanie pomieszczeń dla obsługi ruchu turystycznego;
- montaż technologii wystawienniczej, w tym wykonanie sal immersyjnych;
- wykonanie łazienek dla zwiedzających oraz pracowników i przystosowanie ich dla osób z niepełnosprawnościami;

- wykonanie pomieszczeń i zapleczy socjalnych dla pracowników pałacu;
- remont konserwatorski elewacji wewnętrznych pałacu;
- rekonstrukcja gzymsu wieńczącego elewację dziedzińca;
- zabezpieczenie konstrukcji obiektu przed jej dalszą degradacją;
- naprawa istniejącej, zdeintegrowanej konstrukcji;
- odtworzenie brakujących sklepień i stropów;
- przywrócenie schodów w wieżach;
- przemurowanie ścian zewnętrznych klatek schodowych ponad główną połacią dachu wraz z wykonaniem stropu i klap oddymiających;
- remont i odbudowa czterech klatek schodowych, w tym trzech narożnych;
- wykonanie instalacji mechanicznej oddymiania ewakuacyjnych klatek schodowych;
- rekonstrukcja stolarek okiennych i drzwiowych w pomieszczeniach udostępnianych oraz z wieżach ponad główną połacią dachu;
- rekonstrukcja podłóg i posadzek w pomieszczeniach udostępnianych;
- wykonanie nowych wypraw tynkarskich ścian i sklepień wraz z konserwacją i zabezpieczeniem istniejących tynków zdobionych polichromiami;
- rekonstrukcja oświetlenia historycznego i wykonanie nowego oświetlenia wystawienniczego;
- wykonanie instalacji elektrycznych, teletechnicznych, ogrzewania posadzkowego, kanalizacji sanitarnej, wody oraz wentylacji mechanicznej i grawitacyjnej;
- wykonanie instalacji fotowoltaicznej na trzech połaciach dachu;
- wykonanie kotłowni gazowej w pomieszczeniu piętra oficyny.

Zaplanowane do realizacji działania w zakresie udogodnień dla potrzeb osób z niepełnosprawnościami obejmują montaż dwóch platform oraz windy, które pozwolą na udostępnienie budynku również dla osób z niepełnosprawnością ruchową. Zaplanowano również wykonanie łazienek dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

B) NOWA OFERTA KULTURALNA

- Targi lokalnych produktów i rękodzieła oraz towarzyszące im wydarzenia kulturalne, m.in. tj.: warsztaty rzemieślnicze i artystyczne, degustacje kuchni regionalnej czy animacje tematyczne dla dzieci
- Organizacja tematycznych weekendów z udziałem lokalnych przewodników i rękodzielników
- Pałacowe wieczory kulturalne z udziałem lokalnych artystów
- Zajęcia z przewodnikiem po pałacu

- Spacerory edukacyjne po okolicy
- Zajęcia o dolnośląskich zwyczajach, obrzędach i tradycjach
- Praktyczne warsztaty prowadzone przez lokalnych rzemieślników
- Cykl kameralnych spotkań/ prelekcji z lokalnymi historykami, pasjonatami, artystami, seniorami
- Tematyczne wydarzenia dotyczące ginących zawodów
- Zajęcia dla dzieci i młodzieży: nauka manier, tańców klasycznych i etykiety
- Letni cykl wydarzeń plenerowych (koncerty, przedstawienia teatralne, wystawy malarstwa i fotografii na terenie pałacowych ogrodów)
- Wystawy i spotkania autorskie z malarzami, rzeźbiarzami, fotografami, pisarzami
- Spektakle oparte na historiach z życia Marianny lub legendach dolnośląskich – w formie teatru cieni, kukiełek lub marionetek dla dzieci i dorosłych
- Twórcze zajęcia dla dzieci i młodzieży – rysunek, fotografia, malowanie na szkle, tworzenie komiksów o historii pałacu
- Cykl koncertów muzyki klasycznej i filmowej
- Spektakle plenerowe i w przestrzeniach pałacowych
- Wystawy czasowe - prezentacja sztuki współczesnej, fotografii, historii regionu lub tematyki pałacowej
- Zwiedzanie pałacu online (wirtualny spacer 3D).

CEL KONSULTACJI

Celem konsultacji było włączenie osób z niepełnosprawnościami oraz organizacji społecznych działających na rzecz osób z niepełnosprawnościami w proces budowania założeń projektu w zakresie proponowanych rozwiązań architektonicznych, koncepcji programowych i akceptacji dla projektu. Założeniem konsultacji było nie tylko poznanie opinii osób z niepełnosprawnościami na temat działań zaplanowanych w ramach projektu, ale przede wszystkim włączenie ich potrzeb i oczekiwań w ostateczny kształt przedsięwzięcia. Uczestnicy mogli z jednej strony zaopiniować przedstawione im propozycje, zaś z drugiej, opowiedzieć o swoich pomysłach, potrzebach, zwłaszcza tych dotyczących dostępności, jak i również podzielić się spostrzeżeniami w kwestii oferty kulturalno – edukacyjnej Pałacu Marianny Orańskiej w Kamieńcu Ząbkowickim.

W zakresie działań infrastrukturalnych, konsultacje miały sprawdzić, czy przedstawione plany odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom osób ze szczególnymi potrzebami. Oczekiwano również określenia optymalnego kształtu wariantów projektu w zakresie wykorzystania zmodernizowanych przestrzeni.

METODYKA PROWADZONYCH KONSULTACJI

Konsultacje społeczne z osobami z niepełnosprawnościami i przedstawicielami organizacji działającymi na rzecz osób ze szczególnymi potrzebami zostały przeprowadzone w formie stacjonarnej 15 lipca 2025 roku o godzinie 16:30.

Przeprowadzony został zogniskowany wywiad grupowy (ang. Focus Group Interview), który polegał na bezpośredniej rozmowie moderatora z grupą respondentów. Badani odpowiadali na wcześniej przygotowane pytania. Wywiad składał się z kilku kluczowych części, tj. wprowadzenia, prezentacji planów dot. przyszłej inwestycji, dostępności oraz nowej oferty kulturalnej, dyskusji i podsumowania spotkania.

KALENDARIUM KONSULTACJI

15 lipca 2025 roku o godzinie 16:30 odbyło się stacjonarne spotkanie w kościele poewangelickim, przy ul. Zamkowej nr 6 w Kamieńcu Ząbkowickim, które było adresowane do osób z niepełnosprawnościami oraz organizacji działających na rzecz osób z niepełnosprawnościami. Spotkanie stanowiło kontynuację spotkania realizowanego o godzinie 15:00, poszerzając omawianą koncepcję założeń funkcjonalnych przedsięwzięcia oraz projektowanej oferty kulturalnej i edukacyjnej pod kątem dostosowania jej pod potrzeby osób z dysfunkcjami oraz osób z niepełnosprawnościami.

W celu zapewnienia możliwości udziału w konsultacjach osobom niemającym na co dzień bezpośredniego kontaktu z Pałacem Marianny Orańskiej w Kamieńcu Żąbkowickim, w tym w szczególności społeczności lokalnych związanych z miejscem lokalizacji projektu, zadbano o jawność i odpowiednie rozpowszechnienie informacji o terminie i zakresie konsultacji społecznych. W tym celu instytucja wraz z gminą możliwie szeroko upowszechniła komunikat o konsultacjach.

Poza internetową akcją promującą spotkanie, na tablicy ogłoszeń w siedzibie gminy, jak i w różnych punktach informacyjnych w przestrzeni miasta, w tym także na terenie Pałacu Marianny Orańskiej, umieszczono plakaty informujące o organizowanych konsultacjach społecznych, które zachęcały lokalnych interesariuszy do udziału w spotkaniu.

Wykorzystanie różnych źródeł i form komunikacji umożliwiło dotarcie do adresatów konsultacji społecznych - skupiających się na problematyce nowej inwestycji i wynikających z niej planów na wprowadzenie nowej oferty kulturalnej.

[illegible]

Rysunek 2. Ogłoszenie na oficjalnej stronie www Pałacu Marianny Orańskiej

Zapraszamy do udziału w konsultacjach społecznych dotyczących przebudowy Pałacu Marianny Orańskiej oraz udostępnienia go dla osób niepełnosprawnych.

✦ Weź udział w konsultacjach społecznych 15 lipca 2025, o 15.00 lub 16.30, w Czerwonym Kościełku.

✦ Wypełnij papierową ankietę w Urzędzie Miejskim w Kamieńcu Ząbkowickim lub w Czerwonym Kościełku do 21 lipca 2025.

✦ Wypełnij ankietę elektroniczną pod linkiem: <https://www.badania-ipc.pl/poll/index.php/246369/lang-pl>

Kamieniec Ząbkowicki Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko **PAŁAC MARIANNY ORAŃSKIEJ**

KONSULTACJE SPOŁECZNE

Gmina Kamieniec Ząbkowicki przygotowuje się do złożenia aplikacji o dofinansowanie w ramach Programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027, działanie FENX.07.01 Infrastruktura kultury i turystyki kulturowej.

W związku z tym zaplanowano **konsultacje społeczne** w formie otwartego spotkania z mieszkańcami, w tym z osobami ze szczególnymi potrzebami i organizacjami społecznymi, podczas których chcielibyśmy przedstawić Państwu projekt przebudowy i remontu Pałacu Marianny Orańskiej w Kamieńcu Ząbkowickim wraz z udostępnieniem obiektu dla osób niepełnosprawnych dla potrzeb kulturalno-edukacyjnych w ramach zadania pn.: „**Rewaloryzacja dla potrzeb kulturalno-edukacyjnych zdegradowanych i niedostępnych części pomnika historii Pałacu Marianny Orańskiej w Kamieńcu Ząbkowickim**”.

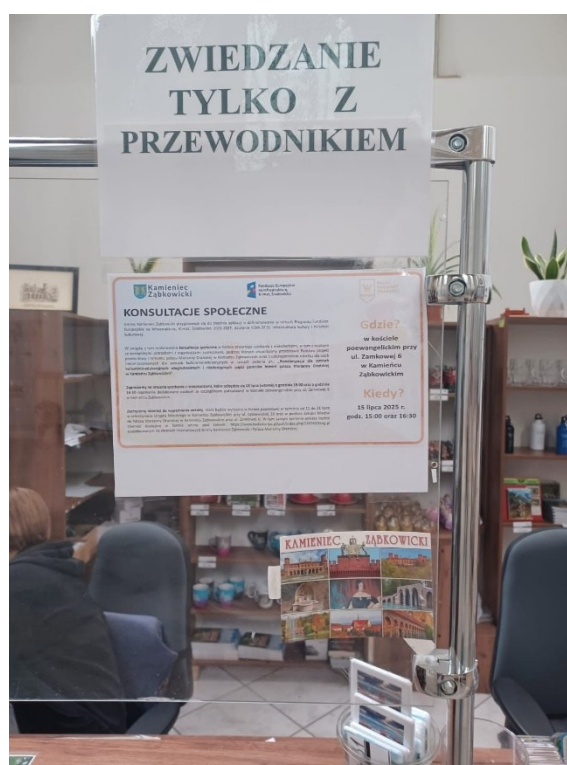
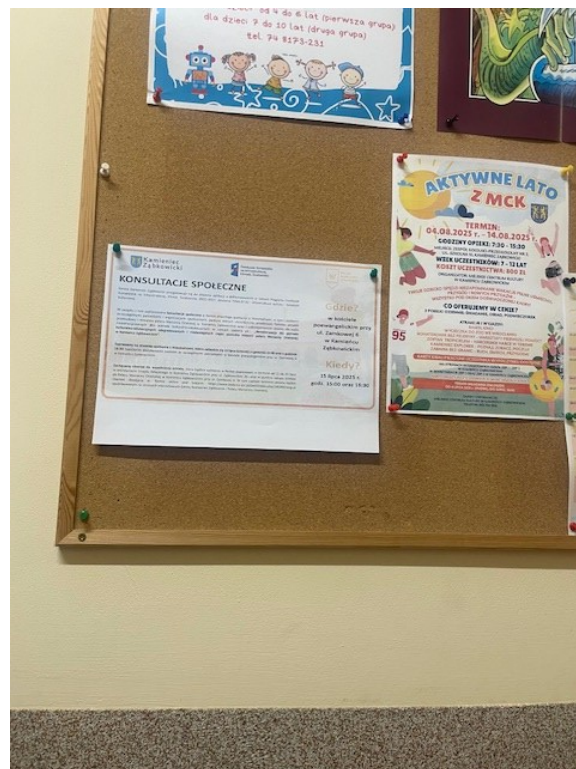
Zapraszamy na otwarte spotkanie z mieszkańcami, które odbędzie się **15 lipca (wtorek) o godzinie 15:00 oraz o godzinie 16:30** (spotkanie dedykowane osobom ze szczególnymi potrzebami) w kościele poewangelickim przy ul. Zamkowej 6 w Kamieńcu Ząbkowickim.

Zachęcamy również do wypełnienia ankiety, która będzie wyłożona w formie papierowej w terminie od 11 do 21 lipca w sekretariacie Urzędu Miejskiego w Kamieńcu Ząbkowickim przy ul. Ząbkowickiej 26 oraz w punkcie zakupu biletów do Pałacu Marianny Orańskiej w Kamieńcu Ząbkowickim przy ul. Zamkowej 6. W tym samym terminie ankieta będzie również dostępna w formie online pod linkiem: <https://www.badania-ipc.pl/poll/index.php/246369/lang-pl> opublikowanym na stronach internetowych Gminy Kamieniec Ząbkowicki i Pałacu Marianny Orańskiej.

Gdzie?
w kościele
poewangelickim przy
ul. Zamkowej 6
w Kamieńcu
Ząbkowickim

Kiedy?
15 lipca 2025 r.
godz. 15:00 oraz 16:30

Rysunek 3. Ogłoszenia dot. konsultacji społecznych w przestrzeni miasta

UWAGI WNIESIONE PODCZAS KONSULTACJI

W Kamieńcu Ząbkowickim odbyło się spotkanie konsultacyjne dotyczące planowanej modernizacji Pałacu Marianny Orańskiej. Spotkanie miało na celu przedstawienie projektu, zebranie opinii lokalnej społeczności oraz omówienie działań, które mają poprawić funkcjonalność, dostępność i atrakcyjność Pałacu dla turystów oraz mieszkańców. W trakcie dyskusji poruszono wiele aspektów związanych z infrastrukturą, ofertą kulturalną, dostępnością dla osób z niepełnosprawnościami oraz promocją obiektu. Skupiono się jednak przede wszystkim na kwestii dostosowań wpisujących się w potrzeby i preferencje osób z niepełnosprawnościami.

Uczestnicy spotkania podkreślili, że cały obiekt wymaga podjęcia prac na rzecz likwidacji barier architektonicznych. Dla osób o szczególnych potrzebach istotnym jest, aby obiekt był dostosowany i umożliwiał swobodne przebywanie w przestrzeniach, a tym samym zapewniał dostęp do kultury. Uwypuklono znaczenie planowanych działań, wskazując na potrzebę stworzenia przestrzeni, która będzie przyjazna dla wszystkich odwiedzających.

Badani podkreślili, że planowana inwestycja stanowi ważny krok w zapewnieniu dostępności obiektu, bowiem obecnie budynek nie jest przystosowany dla osób z niepełnosprawnościami. Instytucja nie zapewnia wolnych od barier poziomych i pionowych przestrzeni komunikacyjnych. W obiekcie nie odnotowano także informacji na temat rozkładu pomieszczeń w sposób wizualny, dotykowy lub głosowy. Warto także zwrócić uwagę, że instytucja na swojej stronie internetowej nie zapewnia udogodnień w postaci, np. informacji w tekście łatwym do czytania (ETR), nagrania treści w polskim języku migowym (PJM) czy tekstu odczytywanego maszynowo.

Co ważne, pomimo postępów w adaptacji wnętrza, problemem pozostaje także dostęp do pałacu z zewnątrz. Droga dojazdowa jest wybrukowana kostką, która stanowi poważną przeszkodę dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich czy z ograniczoną mobilnością. Brakuje także ławek na ścieżkach spacerowych, co utrudnia odpoczynek osobom starszym i słabszym fizycznie. Wskazano na potrzebę poprawy infrastruktury zewnętrznej.

Rozmówcy zdecydowanie pozytywnie ocenili planowane modernizacje pod kątem dostępności instytucji kultury. Spośród wszystkich wymienionych i zaproponowanych rozwiązań infrastrukturalnych za najważniejsze uznano montaż windy i platform, wykonanie łazienek dla zwiedzających i przystosowanie ich dla osób ze specjalnymi potrzebami oraz szkolenia dla pracowników z zakresu dostępności. **Instalacja windy oraz platform stanowi – według uczestników spotkania – najistotniejszy element inwestycji, bowiem znacząco ułatwi poruszanie się po obiekcie osobom starszym i z niepełnosprawnościami.**

Winda jest naprawdę potrzebna.²

Poruszono również kwestię dostępności dla osób słabowidzących i niewidomych, zaproponowano stworzenie makiety pałacu (tyflomapy), która pozwoli lepiej zrozumieć przestrzeń. Wskazano na potrzebę wprowadzenia opisów w alfabecie Braille'a oraz innych udogodnień dla osób niedosłyszących, takich jak pętle indukcyjne, które ułatwiają odbiór dźwięku podczas warsztatów i zwiedzania.

Dyskusja objęła także szeroko pojętą ofertę kulturalną i edukacyjną. Podkreślono potencjał organizacji różnorodnych wydarzeń, które mogłyby przyciągnąć zarówno mieszkańców, jak i turystów z innych regionów. Wspomniano o możliwości organizacji sesji fotograficznych, w tym tematycznych i ślubnych, które mogłyby promować Pałac. Przypomniano również o udanych festiwalach teatralnych, które odbywały się na terenie Pałacu i zespołu parkowego, przyciągając licznych widzów.

Wśród pomysłów na wydarzenia znalazły się także festiwale rycerskie, które cieszą się rosnącą popularnością, a także koncerty, recitale i kabarety organizowane na terenie ogrodów pałacowych.

Ważnym elementem jest także w opinii rozmówców edukacja dzieci i młodzieży – zaproponowano połączenie zwiedzania z warsztatami i zajęciami, które wzbogaciłyby doświadczenie szkolnych wycieczek. Dyskutowano również o pomysłach na integracyjne zajęcia edukacyjne, które mogłyby przybliżyć dzieciom i młodzieży świat osób z autyzmem czy zespołem Aspergera, ucząc wrażliwości i zrozumienia dla różnorodności społecznej.

(...) pokazać, jak wygląda świat osoby z zespołem Aspergera. Albo pokazać dziecku, jak funkcjonuje osoba poruszająca się na wózku inwalidzkim, jak radzi sobie z codziennymi ograniczeniami. Chodzi o to, aby uwrażliwić dzieci na trudności, z jakimi borykają się osoby żyjące w naszym społeczeństwie, w tym osoby autystyczne, które często są postrzegane inaczej.³

Wskazano również na potencjał tworzenia szlaków tematycznych związanych z Marianną Orańską, które łączyłyby różne miejsca historyczne i przyrodnicze w okolicy, np. kopalnie, inne pałace czy obiekty kulturowe. W ramach projektów unijnych powstała już aplikacja mobilna prezentująca te atrakcje, co warto rozwijać.

Kolejnym ważnym tematem była promocja Pałacu i dotarcie do różnych grup odbiorców. Zauważono, że mimo atrakcyjności obiektu, jego rozpoznawalność, zwłaszcza w dużych miastach jak Wrocław, jest nadal niewystarczająca. Wśród proponowanych działań marketingowych wymieniono:

- większe wykorzystanie billboardów i plakatów, także w miejscach o dużym natężeniu ruchu, np. we Wrocławiu;

² Spotkanie z mieszkańcami, IB IPC 2025

³ Spotkanie z mieszkańcami, IB IPC 2025

- aktywność w mediach społecznościowych, w tym Facebooku, z regularnymi reklamami i aktualizacjami;
- wprowadzenie newslettera, który raz w miesiącu informowałby o nadchodzących wydarzeniach;
- współpracę z lokalnymi mediami, takimi jak Radio Wrocław czy telewizja regionalna;
- rozwój aplikacji mobilnej, która umożliwi zwiedzanie i poznawanie historii Pałacu oraz okolic;
- organizację jarmarków lokalnych produktów i wydarzeń plenerowych, które przyciągnęłyby mieszkańców i turystów.

Zwrócono także uwagę na potrzebę lepszego informowania mieszkańców wsi i starszych osób, które często nie korzystają z internetu. Proponowano klasyczne formy komunikacji, takie jak plakaty w sklepach czy lokalne gazety.

Z perspektywy osób ze szczególnymi potrzebami w kontekście nowej oferty kulturalnej ważną kwestią byłoby również wprowadzenie dostosowanych materiałów edukacyjnych/ repertuarów, np. z większą czcionką czy w języku Braille'a. Ponadto warto także rozważyć filmy z napisami, audiodeskrypcję czy tłumaczenia na polski język migowy.

Czyli te materiały powinny być dostępne w alfabecie Braille'a, dla osób niewidomych, a także w wersji audio dla osób słabosłyszących lub z innymi trudnościami.⁴

Kluczowe znaczenie ma także komunikowanie o dostępności instytucji. Warto zatem zadbać o ten aspekt po realizacji inwestycji. Według rozmówców - osoby z niepełnosprawnościami, seniorzy czy rodziny z dziećmi chętniej skorzystają z oferty instytucji, która jasno będzie informować o swoich udogodnieniach. Takie działanie zwiększy zainteresowanie wśród obiorców, którzy dotąd nie mogli skorzystać z oferty instytucji z uwagi na bariery architektoniczne.

Ważnym elementem budowania dostępnej i przyjaznej przestrzeni dla różnych grup odbiorców, w tym dla osób z niepełnosprawnościami jest także przeszkolenie pracowników w kontekście obsługi osób ze szczególnymi potrzebami. Rozwój umiejętności komunikacji i reagowania w różnych sytuacjach w kontaktach z osobami z niepełnosprawnościami, uwrażliwienie na indywidualne potrzeby tych osób to tylko kilka z wielu kluczowych korzyści wynikających z prawidłowego przygotowania personelu. Dzięki holistycznej zmianie instytucji, osoby z niepełnosprawnościami będą mogły poczuć się komfortowo i bez barier korzystać z oferty.

Spotkanie dotyczące rozwoju Pałacu Marianny Orańskiej w Kamieńcu Ząbkowickim ukazało szeroki wachlarz działań i pomysłów, które mogą przyczynić się do zwiększenia atrakcyjności tego miejsca. Kluczowe obszary to poprawa infrastruktury i dostępności, rozwój oferty kulturalnej i edukacyjnej, integracja osób ze specjalnymi potrzebami oraz skuteczna promocja i współpraca

⁴ Spotkanie z mieszkańcami, IB IPC 2025

z otoczeniem. Realizacja tych celów wymaga jednak konsekwentnej pracy, zaangażowania różnych środowisk oraz odpowiednich środków finansowych. Pałac ma potencjał, by stać się ważnym punktem na mapie turystycznej Dolnego Śląska, łączącym historię, kulturę i nowoczesne formy aktywności społecznej.

PROPONOWANE ZMIANY WYNIKAJĄCE Z PROCESU KONSULTACYJNEGO

W wyniku prac nad projektem i wobec głosów przedstawicieli osób z niepełnosprawnościami oraz organizacji, które działają na ich rzecz, program znacząco ewoluował w kierunku wzbogacenia go o działania ukierunkowane na tę grupę. Zwrócono również szczególną uwagę na projektowanie wnętrza pod kątem lepszego dostosowania do ich szczególnych potrzeb.

ROZWIĄZANIA TECHNICZNO-INFRASTRUKTURALNE:

- wyposażenie zmodernizowanych i wyremontowanych przestrzeni w wysokiej jakości sprzęt niezbędny do zrealizowania założonej oferty kulturalno-edukacyjnej, w tym dostosowania jej do potrzeb osób z niepełnosprawnościami;
- wprowadzenie oznaczeń w języku Braille'a;
- umieszczenie na każdej kondygnacji tyflo - dźwiękowej mapy obiektu;
- montaż pętli inдукacyjnych;
- wykonanie wolnych od progów i nierówności podłóg i posadzek (tam, gdzie to możliwe);
- zapewnienie odpowiedniego oznakowania schodów;
- odpowiednie wyposażenie toalet do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, w tym osób poruszających się na wózkach inwalidzkich;
- w zakresie dostępności informacyjno-komunikacyjnej zapewnienie tabliczek/naklejek informujących o udogodnieniach dla osób z niepełnosprawnościami;
- wykonanie windy prowadzącej od parteru do najwyższego pietra obiektu;
- montaż platform (wejście do obiektu).

OFERTA KULTURALNO – EDUKACYJNA

- integracyjne zajęcia edukacyjne dla dzieci, młodzieży i dorosłych, przybliżające świat osób z niepełnosprawnościami - tworzenie różnorodnych grup, atmosfery współpracy i życzliwego współżycia różnych osób;
- gry miejskie i edukacyjne;
- łączenie zwiedzania z warsztatami/ofertą edukacyjną dla dzieci i młodzieży;
- organizacja koncertów, recitali i kabaretów na terenie ogrodów pałacowych;
- tworzenie szlaków tematycznych związanych z Marianną Orańską;
- wprowadzenie dostosowanych materiałów edukacyjnych/ repertuarów, np. z większą czcionką czy w języku Braille'a.

ZAKRES PROMOCJI I WSPÓŁPRACY INSTYTUCJI

- zapewnienie dostępności cyfrowej na stronie internetowej zgodnie z wytycznymi WCAG (ang. Web Content Accessibility Guidelines); wprowadzenie rozwiązań spełniających zasady postrzegalności, funkcjonalności, zrozumiałości, kompatybilności (solidności);

- promowanie, komunikowanie o dostępności obiektu, jego udogodnieniach dla osób z niepełnosprawnościami (po realizacji inwestycji);
- wzajemny dialog (na linii Pałac- instytucje działające na rzecz osób ze specjalnymi potrzebami), w tym także szkolenia dla pracowników instytucji z zakresu potrzeb osób ze specjalnymi potrzebami;
- dywersyfikacja kanałów dotarcia do odbiorców oferty.

PODSUMOWANIE

Instytucje kultury odzwierciedlają wartości, tradycję oraz historię danej społeczności czy narodu. Dzięki nim ludzie mogą lepiej zrozumieć swoją tożsamość kulturową i poczucie przynależności. Kultura stwarza także przestrzeń dla wyrazu artystycznego i kreatywności. Dla wielu ludzi udział w działalności artystycznej, czy to jako twórca czy widz, może być istotnym źródłem satysfakcji i spełnienia osobistego. Wydarzenia kulturalne stanowią miejsce spotkań i interakcji społecznych. Dzięki uczestnictwu w kulturze ludzie mogą nawiązywać nowe znajomości, wymieniać poglądy oraz budować więzi społeczne. Jest to szczególnie ważne wśród osób z niepełnosprawnościami, osób starszych, ale także wśród młodszych pokoleń, samotnych w kontekście przeciwdziałania problemowi społecznej izolacji oraz poczucia osamotnienia.

Niniejszy raport stanowi ważne źródło wiedzy nt. preferencji i oczekiwań odbiorców oferty kulturalnej i edukacyjnej Pałacu Marianny Orańskiej w Kamieńcu Ząbkowickim, a także potwierdza potrzebę wprowadzenia zmian, które mogą pozytywnie zmienić oblicze cenionej instytucji kulturalnej. Udało się osiągnąć cel konsultacji społecznych, które zakładały zaangażowanie społeczności osób z niepełnosprawnościami oraz organizacji działających na rzecz tych osób w proces podejmowania decyzji dotyczących przyszłego kształtu instytucji kultury. Szczegółowo omówione usprawnienia i propozycje wynikały z głębokiego przekonania rozmówców, że ich wprowadzenie znacząco przyczyni się do zwiększenia możliwości instytucji w zakresie podejmowanych działań kulturalno-edukacyjnych. Ponadto, pochyłono się nad kwestią przeciwdziałania izolacji społecznej. Bowiem podkreślono, że dla osób z niepełnosprawnościami, seniorów, samotnych lub marginalizowanych, dostępne i dostosowane instytucje kultury mogą być miejscem, gdzie spędzą czas w towarzystwie innych osób, uczestnicząc w różnorodnych aktywnościach. Pałac jest obecnie miejscem częściowo dostępnym dla osób z niepełnosprawnościami, co niewątpliwie alarmuje do podjęcia działań infrastrukturalnych, które zlikwidują istniejące bariery. Do najważniejszych wniosków wynikających z analizy materiału empirycznego należy zaliczyć:

1. Dzięki modernizacji obiektu do jego oferty będzie miało dostęp więcej osób, w tym osoby z niepełnosprawnościami, bowiem zlikwidowane zostaną dotychczasowe bariery architektoniczne, co sprzyjać będzie poprawie jakości życia tych osób.
2. Realizacja projektu zapewni możliwość pełnienia przez obiekt nowych funkcji na rzecz lokalnej społeczności, w tym na rzecz osób ze szczególnymi potrzebami oraz zwiększy szanse na nawiązanie współpracy z organizacjami wspierającymi osoby z niepełnosprawnościami.
3. Zaprojektowane rozwiązania infrastrukturalne uznane zostały za ważne i potrzebne w kontekście tworzenia innowacyjnej oferty kulturalnej, rozszerzającej dotychczasowe formy działalności o nowe aspekty dla osób ze szczególnymi potrzebami.

4. Jednym z czołowych punktów dyskusji był fakt montażu windy i platform oraz toalet dla osób z niepełnosprawnościami.
5. Dalej, akcentowano konieczność zapewnienia odpowiedniego wyposażenia sal/nowych przestrzeni, wymieniono m.in. równe powierzchnie, pochylnie, dostosowane materiały edukacyjne, repertuary (np. z większą czcionką, w języku Braille'a), audiodeskrypcje, tłumaczenia PJM, pętle indukcyjne.
6. W odpowiedzi na sugestie uczestników procesu konsultacyjnego, w tym m.in. postulaty dotyczące montażu pętli indukcyjnych, rekomenduje się rozszerzenie zakresu projektu o dodatkowe rozwiązania mające na celu zwiększenie dostępności dla osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności. Proponowane udogodnienia powinny być projektowane zgodnie z zasadami uniwersalnego projektowania oraz aktualnymi standardami w zakresie dostępności, tak aby zapewnić pełny i równoprawny dostęp do infrastruktury wszystkim użytkownikom, niezależnie od ich ograniczeń funkcjonalnych.
7. Wszystkie propozycje z nowej oferty kulturalnej były bardzo pozytywnie odebrane. Uczestnicy docenili szeroki repertuar nowych działań.
8. Rozmówcy podkreślili, że istotne jest nawiązywanie współpracy z różnorodnymi organizacjami wspierającymi osoby z niepełnosprawnościami, co pozwoli na kompleksowe i wielowymiarowe ujęcie zarówno kwestii organizacyjnych, jak i tematyki proponowanych zajęć.
9. W kontekście oferty edukacyjno-kulturalnej podkreślono również, iż duże znaczenie ma dostęp do wsparcia wykwalifikowanej kadry w zakresie podejścia do osób ze szczególnymi potrzebami. Dlatego też zaakcentowano, iż istotna jest realizacja szkoleń, które mogłyby być organizowane we współpracy z organizacjami, co będzie miało pozytywny wpływ na zapewnienie komfortu i swobody wśród odbiorców oferty kulturalnej Pałacu Marianny Orańskiej.

ZAŁĄCZNIKI

Załącznik nr 1. Konsultacje społeczne w Kamieńcu Ząbkowickim – zdjęcia

Załącznik nr 2. Lista obecności

Lista Obecności

Konsultacje społeczne dotyczące projektu przebudowy i remontu pałacu Marianny Orańskiej w Kamieńcu Żąbkowickim wraz z udostępnieniem obiektu dla osób niepełnosprawnych dla potrzeb kulturalno-edukacyjnych w ramach zadania pn.: „Rewaloryzacja dla potrzeb kulturalno-edukacyjnych zdegradowanych i niedostępnych części pomnika historii pałacu Marianny Orańskiej w Kamieńcu Żąbkowickim”, które odbędą się w dniu 15.07.2025 r. o godz. 16:30 w kościele poewangelickim (Kamieniec Żąbkowicki, ul. Zamkowa 6) skierowane do osób z niepełnosprawnościami, ich opiekunów i przedstawicieli działających na rzecz tych osób.

Lp.	Imię	Nazwisko	Kogo reprezentuję (np. mieszkanie, organizacja pozarządowa, osoby z niepełnosprawnościami, asystent OZN, fundacja, placówka edukacyjna, przedsiębiorca, stowarzyszenie itp.)	Podpis
1	Wanda	Kompa	OPS Kamieniec Żąbkowicki	Kompa
2	Alicja	Wojcik	OPS Kamieniec Żąbkowicki	Wojcik
3	Marina	Dejko	Rada Miejska Kamieniec Żąb.	Dejko
4	Alicja	Dejko	Sejmik Powiatowy	Dejko
5	Damian	Bortnik	Przedsiębiorca, mieszkaniec	Bortnik
6	Marcin	Próba	Rada Miejska Kamieniec Żąb.	Próba
7	Sylwia	Demidowicz	Stowarzyszenie Kamieniec Żąbkowicki I	Demidowicz
8	Jacek	Tufan	OK Kamieniec Żąb.	Tufan
9	Rafał	Tufan	Rada Miejska Kamieniec Żąbkowicki	Tufan
10	Stanisław	Twardowski	Mieszkaniec Kamieniec Żąbkowicki	Twardowski
11	Justyna	Orzech	Urząd Miejski w Kamieńcu Żąb.	Orzech
12	Zofia	Balogh	UM w Kamieńcu Żąbkowickim	Balogh
13				
14				
15				
16				
17				
18				
19				